

Sockenkyrkonätverket

Medlemsbrev nr. 2, juni 2019

Till medlemmar i Sockenkyrkonätverket Föreningsbildning och årsmöte 23 oktober

Hej alla sockenkyrkovänner!

Ledningsgruppen för sockenkyrkonätverket har efter moget övervägande kommit fram till beslutet att bilda **Föreningen Sockenkyrkonätverket**. Det har visat sig svårt att agera och verka som ett nätverk i större samarbeten eller för att söka projektmedel och ta emot ekonomiska bidrag. Vi har sett detta beslut som en viktig och strategisk förutsättning för att kunna bidra till en bredare förståelse för sockenkyrkornas långsiktiga bevarande.

I februari tillsattes en interimsstyrelse bestående av Sten Rentzhog, Ingrid Sjöström och Barbro Mellander med uppdrag att planera för ett årsmöte under hösten 2019. Det finns för tillfället inga planer på att ta ut några medlemsavgifter utan det primära med föreningsbildningen är att få till stånd en juridisk person med organisationsnummer. Det är ledningsgruppens förhoppning att ni som idag är med i nätverket har ett fortsatt engagemang för frågorna och vill övergå till att bli medlemmar i Föreningen sockenkyrkonätverket. Ni som inte önskar bli medlemmar i föreningen ombuds höra av er och meddela detta med via mejl till karinskoglund64@gmail.com. Mer information om föreningsbildningen finns på hemsidan som fortlöpande uppdateras med nya uppgifter www.sockenkyrkonatverket.se

Sockenkyrkonätverkets första årsmöte äger rum onsdagen den 23 oktober på em/kväll (troligen på Kristinehovs malmgård på Söder i Stockholm). Biskop Johan Dalman, Strängnäs stift, deltar och kommer att berätta om spännande kyrkorum. Närmare besked om tid och plats kommer senare.

Med vänliga hälsningar

Barbro Mellander Sten Rentzhog Ingrid Sjöström



Tädene kyrka

Stöd sockenkyrkorna genom att värva medlemmar

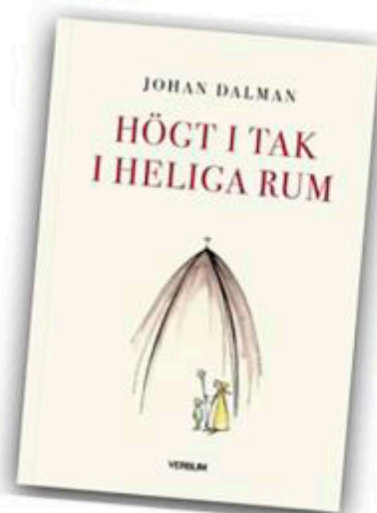
Kyrkobyggnadernas framtid hänger på en skör tråd. Små insatser kan få avgörande betydelse. Tänk er vilket inflytande vi kan få med riktigt många medlemmar. Och intresserade och engagerade människor saknas inte, de finns runt omkring oss, både inom och utom Svenska kyrkan. Det gäller bara att ta kontakt med dem. Därför kan varje medlem hjälpa till genom att informera om Sockenkyrkonätverket och värva så många som möjligt till medlemmar. Det kan vara vem som helst, för de behöver inte särskilda kunskaper, det viktiga är att de vill stödja sockenkyrkornas bevarande.



Källands-Råda kyrka



Biskop Johan Dalman, Strängnäs stift, har skrivit den nya och behändiga boken "Högt i tak i heliga rum". Foto: Svenska kyrkan.



HÖGT I TAK – i heliga rum

Ny behändig liten bok av biskop Johan Dalman, Strängnäs stift

Biskop Dalman ställer frågor om hur vi brukar våra kyrkor i en modern tid. Han vill med tron och traditionen utforska möjligheten att se vad som händer när vi nyttjar våra kyrkorum på ett "nygammalt sätt". Han ser kyrkorummet som livets mötesplats. Johan Dalman finner förklaringsgrunder till varför vi ska vara rädda om våra kyrkor men också hur vi ska bruka dem på ett meningsfullt sätt.

Johan Dalman formulerar vår vanligaste fråga åt oss "MEN KYRKAN ÄR väl ändå inte hus utan människor, tänker du kanske, och siktar med boken mot papperskorgen. Varför allt detta prat om heliga hus när Bibeln gör klart att "Gud ... bor inte i tempel som är byggda av människohand"? (Apg 17:24)"

Riskerar fokuseringen på kyrkorummet Guds närvaro enbart till platser med fyra väggar, tak, torn och kyrktupp? Frågar sig JD och vidare. Med rötter i våra asatro så vördar vi byggnader på samma sätt som vi ärade träd, källor och bergstoppar? Är det fel av oss att hålla fast vid kyrkobyggnaderna? Inte alls menar JD. Bibeln vittnar om den rumsligt obundne guden men JD menar på "att vissa rum eller byggnader genom vad som hänt och händer där har en särskild förmåga att förmedla gudsnärvaro."

Biskop Dalman väcker frågor och menar på att vi kan och bör bruka kyrkorummet på ett mer aktivt sätt för att se och känna kyrkan som "livets mötesplats". Han pläderar för att församlingsverksamheten kan flytta in i kyrkan, nya lösningar för textiltförvaring, ny digital teknik och nya grepp

på inredning och användning av sakristior m.m. skulle medföra att mer går att göra i mindre utrymmeskrävande miljöer. Han lägger dock till,, " Men såklart, det gäller att länsstyrelsen ger tillstånd... " Boken utmanar oss... läs den !

Finns att få från Verbum förlag. Verbum.se. Pris ca 200 kr.

Erik Orviste



Foto från bygget av ny församlingsdel i väst delen av Södra Kedums 1920-talskyrka.

Kyrkogårdskonferensen i Skara 27 april

Frågan om våra kyrkogårdar som en del av vårt kulturarv är högaktuell. Hoten mot den särskilda miljön för de döda har accentuerats under senare år genom att många gravrätter återtas, också innan gravrättstiden gått ut. Det har lett till att vissa kyrkogårdar blivit mer av rena gräsytor, där enstaka, kulturskyddade gravstenar står kvar som solitärer. Problemet har nyligen uppmärksammats av länsstyrelsen i Skåne, som i skriftväxling med bl a Kammarkollegiet och Riksantikvarieämbetet sökt stöd i lagtolkningen kring vad skyddet av kyrkogårdarna som kulturmiljöer egentligen betyder. Kan man från myndighetshåll ingripa mot borttagandet av gravvårdar som återtagits och som kyrkogårdsförvaltningen därmed blivit ansvariga för? Ansvarsfrågorna och därmed frågorna om ekonomin kring begravningsverksamheten och kring kulturarvsfrågorna är viktiga – och snåriga att reda ut. En strikt tolkning av begravningslagstiftningen kan leda till en fortsatt omfattande avlövning av kyrkogårdarna som kulturarvsmiljöer. Samtidigt finns det ett stort allmänintresse av att vårda och värna den lokala kyrkogården. Det är ett intresse som ligger på personplanet likaväl som en del i arbetet med den lokala kulturhistorien, och den lokala samhörigheten. Inte minst är frågan om kyrkogårdarna en väsentlig del i värnet av kyrkobyggnaderna och den samlade kyrkomiljön.

Sedan några år har Sveriges Hembygdsförbund en samsrådsgrupp kring kyrkogårdsfrågorna med representanter för Svenska kyrkan och Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation, där också t ex Sveriges Släktforskarförbund deltar. Som ett led i det arbetet arrangerades en rikskonferens på Västergötlands museum i Skara den 27 april i år, med Sveriges Hembygdsförbund, Västergötlands Hembygdsförbund och Sveriges Släktforskarförbund som arrangörer. Intresset för frågan manifesterades genom antalet deltagare som uppgick till 95 – med några på reservlistan, som inte kom med. För att ge fler möjlighet att uppleva konferensens inslag filmades föredragen: de kan nu ses via Sveriges Hembygdsförbunds hemsida (www.hembygd.se).

Under konferensen tecknades bilden av hotet mot kyrkogårdsmiljöerna framförallt genom det omfattande återtagandet av gravar, som leder till borttagande av många gravstenar. Markus Dahlberg från Svenska kyrkans enhet för kulturarvsstöd berättade om begravningsväsendet och kyrkogårdarna sedan kristendomens etablering och framåt medan Eva Årbrandt-Johansson från Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation (Begravnings- och kyrkogårdsenheten) gav information om lagstiftningen som reglerar begravningsverksamheten. Under konferensen fick deltagarna också ta del av hoppfulla initiativ för att konkret tillvarata kyrkogårdarnas värden, för bygdens folk men också för att kunna använda kyrkogårdarna som mål inom kulturturismen. Detta arbetar man med i samverkan mellan Regionmuseet i Kristianstad och den skånska hembygdsrörelsen.

Inventering av gröna värden ingår, men också arbete med att samla in berättelser om de många gravvårdarnas människor. Hur var deras liv, vilka historier finns knutna till just dem?

På flera ställen i Västergötland har enskilda hembygdsföreningar samverkan med kyrkan och tagit på sig ett skötselansvar av gravvårdar som återtagits och som därigenom riskerar att försvinna ur miljön. Det gäller bl a i Tvärred och i Södra Härene och representanter för föreningarna kunde vittna om goda erfarenheter. En del av kulturarvet blir skött, samtidigt som engagemanget i sig skapar en fördjupad gemenskap i bygden.

Under konferensen berättade också Erland Ringborg från Sveriges Släktforskarförbund om den omfattande inventeringen av äldre gravstenar, som förbundet bedrivit sedan 1980-talet.

Arbetet inom Sveriges Hembygdsförbund med de svenska kyrkogårdarna som kulturmiljöer fortsätter. Engagemanget manifesterades också vid årsstämman för förbundet i Östersund i slutet av maj månad, då två av motionerna till stämman tog upp just kyrkogårdsfrågorna.

Peter Olausson



Blivande kulturgravar på Lugnås kyrkogård.



Föreningen Sockenkyrkonätverket vill bidra till att bevara och sprida kunskap om våra sockenkyrkor.

Genom sockenkyrkorna kan vi i hela landet uppleva och få kunskap om det svenska samhället, tidigare generationer, deras världsbild och levnadsvillkor under tusen år. Tillsammans bildar kyrkorna vårt största sammanhållna kulturarv.

Kyrkorna är byggda gemensamt, rör ett gemensamt förflutet, kan ge trygghet och gemenskap åt alla. Det är ett nationellt ansvar att bevara dem för framtida generationer. Kyrkobyggnadernas värde går inte att gradera. Det är inte den enskilda sockenkyrkan utan alla tillsammans som är ett omistligt kulturarv.

Föreningen Sockenkyrkonätverket arbetar med

Informations- och kunskapsspridning för att öka intresset för sockenkyrkorna och kunskapen hos tjänstemän och förtroendevalda. Exempel på detta är TV-serien "Kyrkornas hemligheter" och flera böcker, senast "Svenskarna och deras kyrkor" av Hanna Enefalk.

Opinionsbildning i form av artiklar, uppvaktningar och samråd med organisationer inom kyrka och samhälle som kan påverka kyrkornas framtid. *Samverkan* genom att försöka förena alla intressenter inom och utom Svenska kyrkan i gemensamma ansträngningar för att sprida kunskap och väcka intresse för sockenkyrkorna och deras bevarande.

Var och en som vill medverka till sockenkyrkornas bevarande är välkommen att bli medlem i föreningen. Medlemmarna kallas till föreningens evenemang och får del av dess nyhetsbrev. Varje medlem bör medverka i föreningens arbete och värva medlemmar, särskilt med bakgrund inom till exempel forskning, undervisning, kulturmiljövård och journalistik.

www.sockenkyrkonatverket.se

